

Polski Związek Łowiecki

Polish Hunting Association * Association des Chasseurs Polonais

Warszawa, dnia 24.12. 2014 r.

L.dz. 487/O/14

**Pan
Maciej Grabowski
Minister Środowiska**

W odpowiedzi na pismo z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie wyrażenia opinii o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie (UD165), Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego, po zaznajomieniu się z przedłożonym nam do zaopiniowania projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie, przedstawia swoje uwagi i propozycje wraz z uzasadnieniem naszego stanowiska. Liczymy, że zaproponowane rozwiązania merytoryczne pozwolą wypracować wspólny projekt, który po wejściu w życie będzie zabezpieczał interesy zarówno polskich myśliwych jak też właścicieli nieruchomości gruntowych przy zachowaniu wartości nadrzędnej jaką jest dobro polskiej przyrody.

1. W pkt 1 w art. 4 w ust. 2b pkt 1 proponujemy słowa: „bez użycia psa” zastąpić słowami: „z możliwością użycia psa lub psów”

Uzasadnienie: Proponowane rozwiązanie negatywnie wpłynie na rozwój kynologii w Polsce. Jednocześnie, rozwiązanie to stoi w sprzeczności z projektowanym art. 43 ust. 1 oraz art. 43b ust. 1 ustawy. Należy również wskazać, że obowiązek zapewnienia psa w polowaniu do dochodzenia postrzałka przy proponowanej definicji polowania indywidualnego może skutkować niehumanitarnym traktowaniem zwierząt na co polscy myśliwi się nie zgodzą. Nieuczestniczenie psa w polowaniu indywidualnym w upalne letnie dni wiąże się z koniecznością pozostawienia psa w samochodzie, co jest rozwiązaniem nie do zaakceptowania z uwagi na temperaturę wewnątrz pojazdu. Będzie to narażało myśliwych na naruszenie przepisów ustawy o ochronie zwierząt.

- 2. W pkt 1 w art. 4 ust. 2b pkt 2 i 3 dodać słowa odnoszące się do liczby mnogiej w pkt 2 – „lub psami” oraz w pkt. 3 - „lub psów”**

Uzasadnienie: Użycie liczby pojedynczej będzie powodem wątpliwości interpretacyjnych związanych z polowaniem. Polowanie z większą liczbą psów będzie mogło prowadzić do wniosku o naruszenie ustawy, a tym samym wiązać się z postępowaniem dyscyplinarnym w PZŁ.

- 3. W pkt. 1 w art. 4 ust. 2c po kropce dopisać zdanie: „Polowaniem zbiorowym jest także polowanie, o którym mowa w art. 43c.” Jednocześnie należy tu zaznaczyć, że przy takiej konstrukcji projektowanego przepisu polowaniem zbiorowym nie zawsze będzie polowanie wykonywane z udziałem co najmniej dwóch współdziałających ze sobą myśliwych.**

Uzasadnienie: Przedmiotowa kontrowersja była podnoszona w skardze Prokuratora Generalnego do TK. Brak powyższego zapisu skutkuje sprzecznością pomiędzy art. 4 ust. 2c a art. 43c ustawy. Jeśli chodzi o drugą część uwagi to należy zaznaczyć, że aby była mowa o polowaniu zbiorowym wszystkie przesłanki wymienione w projektowanym przepisie muszą być spełnione łącznie. Zatem wystarczy, że polowanie nie będzie zorganizowane przez dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego albo nie będzie prowadzącego polowanie i już nie będziemy mogli mówić o polowaniu zbiorowym, zgodnie z zaproponowaną definicją ustawową, bez względu na liczbę współpracujących ze sobą myśliwych czy też naganiaczy.

- 4. W pkt 1 w art. 4 ust. 2e proponujemy aby przepis ten otrzymał brzmienie: „2e. Polowanie indywidualne nie może odbywać się równocześnie z polowaniem zbiorowym w tym samym obwodzie łowieckim, chyba, że myśliwy uzyska na to zgodę dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego.”**

Uzasadnienie: Przy obwodach o dużych powierzchniach powoduje to niepotrzebne wyłączenie z polowania całego obwodu łowieckiego. Jeżeli warunki bezpieczeństwa umożliwiają przeprowadzenie w tym samym czasie polowania zbiorowego i polowań indywidualnych w tym samym obwodzie łowieckim nie powinno być to prawnie

zabronione. O warunkach bezpieczeństwa najlepszą wiedzę w każdej z takich spraw będzie miał właśnie dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego.

- 5. W pkt 2 w art. 5 podaje się w delegacji ustawowej podział na zwierzynę płową, grubą, drobną oraz drapieżniki bez podania ustawowej definicji tych pojęć. Podobnie w art. 42 ust. 8e używa się pojęć zwierzyna gruba i drobna bez ustawowego ich zdefiniowania.**

Uzasadnienie: Brak ustawowej definicji tych pojęć może budzić wątpliwości konstytucyjne z uwagi na uzupełnienie treści ustawy aktem wykonawczym. Z uwagi na penalizację naruszenia art. 42 ust. 8e powyższe zagadnienie należałoby jednoznacznie uregulować w ustawie.

- 6. W pkt 2 art. 5 w projektowanym brzmieniu budzi wątpliwości co do jego zgodności z Konstytucją RP.**

Uzasadnienie: W naszym przekonaniu mamy tu do czynienia z brakiem wytycznej do wydania delegacji, bowiem podział na zwierzynę stanowi zakres regulacji nie zaś wytyczną do jej wydania. Teść tej delegacji należy dostosować do wymogów art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, który stanowi, że upoważnienie zawarte w ustawie do wydania rozporządzenia w celu jej wykonania powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Są to trzy odrębne elementy upoważnienia ustawowego, od których istnienia zależy zgodność tego upoważnienia z Konstytucją.

- 7. W pkt 3 w art. 8 określa się delegację do wydania rozporządzenia określającego m.in. szczegółowy sposób sporządzania rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych, bez uregulowania w ustawie co powinny zawierać takie plany oraz bez określenia wzorów tych dokumentów.**

Uzasadnienie: W omawianym przypadku rozporządzenie w pewnym zakresie uzupełnia ustawę, bowiem żaden przepis ustawy nie reguluje jakie informacje powinien zawierać roczny plan łowiecki i wieloletni łowiecki plan hodowlany. Tego

rodzaju wątpliwość o charakterze konstytucyjnym nie została w przedmiotowym projekcie naprawiona. Czym innym jest sposób sporządzania planów (a tylko do tego upoważnia delegacja), a czym innym jest ich konstrukcja i zawartość. Stąd uzasadnionym jest też określenie wzoru tych dokumentów aktem wykonawczym do ustawy Prawo łowieckie. Tym samym rozporządzenie będzie uzupełniało ustawę, co może budzić zastrzeżenia co do zgodności z Konstytucją.

8. W pkt 3 w art. 8 ust. 4 proponujemy następujące brzmienie ust. 4:

„4. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy sposób sporządzania rocznych planów łowieckich dla obwodów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych dla sąsiadujących ze sobą obwodów łowieckich o zbliżonych warunkach przyrodniczych (rejonów hodowlanych),**
- 2) sposób zmiany rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych,**
- 3) sposób zatwierdzania rocznych planów łowieckich oraz szczegółowy tryb odwoławczy w przypadku odmowy zatwierdzenia tych planów w całości lub części,**
- 4) wzory druków rocznego planu łowieckiego oraz wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego,**
uwzględniając zasadę optymalnego gospodarowania populacjami zwierząt łownych oraz ochrony lasu i upraw rolnych przed szkodami wyrządzanymi przez te zwierzęta, sprawozdanie z realizacji poprzedniego planu łowieckiego, a także limity pozyskania zwierzyny.”

Uzasadnienie: Zawarta jest delegacja do wydania rozporządzenia, które nie reguluje sposobu odwołania się w przypadkach odmowy zatwierdzenia rocznego planu łowieckiego. Jednocześnie tak istotne dla gospodarki łowieckiej dokumenty jak roczny plan łowiecki i wieloletni łowiecki plan hodowlany powinny mieć umocowanie

w prawie powszechnie obowiązującym jako skonkretyzowane wzory, nie zaś być wynikiem porozumienia między Polskim Związkiem Łowieckim i PGL LP.

9. W pkt. 4 proponujemy skreślić art. 8a.

Uzasadnienie: Są to zagadnienia regulowane przepisami ustawy o ochronie zwierząt oraz przepisami art. 45 ustawy Prawo łowieckie. Stosowne uprawnienia do działania w tym zakresie mają także Państwowa Inspekcja Weterynaryjna w przypadku powstania epizootii.

10. W pkt 5 w art. 26 pkt 3 użyto zwrotu „zabudowa skupiona” bez podania definicji tej zabudowy.

Uzasadnienie: Przy braku legalnej definicji „zabudowy skupionej” rozwiązanie to wydaje się być sformułowaniem niefortunnym, które może budzić wątpliwości interpretacyjne w szczególności dla podmiotów dokonujących podziału województw na obwody łowieckie. Trzeba tu pamiętać, że art. 26 zawiera obszary, które z mocy samej ustawy nie wchodzą w skład obwodu łowieckiego, stąd powinny one być jasno i precyzyjnie określone.

11. W pkt 5 w art. 26 (ani w żadnym innym przepisie projektowanej nowelizacji) nie uwzględniono terenów wyłączonych z obwodów łowieckich w związku ze zgłoszeniem uwag do projektu uchwały o podziale województwa na obwody łowieckie.

Uzasadnienie: Brak takiego rozwiązania będzie powodował fakt ustalania czynszu dzierżawnego także za powierzchnię tych terenów, pomimo ich wyłączenia z obwodu łowieckiego. Obecne wyłączenia zawarte w umowach dzierżawy dotyczą jedynie wyłączeń z art. 26 ustawy.

12. W pkt 7 proponujemy skreślić art. 27a ust. 1 i 2.

Uzasadnienie: Proponowane rozwiązanie w żaden sposób nie określa w jaki sposób należałoby wyznaczać szkodę za którą przysługiwałoby odszkodowanie. Jest to roszczenie cywilnoprawne, które w projektowanym przepisie nie zostało jasno

sprecyzowane zarówno w kwestii wysokości odszkodowania jak też samego sposobu i trybu ustalenia szkody. Nasuwa się tu przykład z województwa podlaskiego, gdzie zespół powołany przez urząd marszałkowski dokonał „szacowania” szkód w uprawach rolnych już nieistniejących w oparciu jedynie o oświadczenia poszkodowanych. Na tego rodzaju bezprawie nie może być przyzwolenia, zaś projektowana regulacja może stać się przesłanką do podobnych rozwiązań. Jednocześnie niezrozumiałe jest żądanie odszkodowania przy takich instrumentach w projektowanej ustawie jak uwaga dotycząca wyłączenia danej nieruchomości spod reżimu obwodu łowieckiego oraz zgłoszeniu sprzeciwu do wykonywania polowania na danej nieruchomości gruntowej.

- 13. W pkt 8 w art. 29a ust. 2a zdanie pierwsze powinno otrzymać brzmienie:**
„2a. Wyzierżawiający może, po zasięgnięciu opinii lub na wniosek Polskiego Związku Łowieckiego wypowiedzieć umowę dzierżawy obwodu łowieckiego bez zachowania terminu wypowiedzenia w przypadku:”

Uzasadnienie: Wyzierżawienie obwodu łowieckiego następuje na wniosek Polskiego Związku Łowieckiego. Polski Związek Łowiecki (ZO PZŁ) w swoim zakresie kompetencji ma nadzór nad prowadzeniem gospodarki łowieckiej na terenie obwodów łowieckich położonych na terenie okręgu, a także nadzór nad kołami łowieckimi (§133 pkt 8 i 9 Statutu PZŁ). Zatem Polski Związek Łowiecki jest tym podmiotem, który na podstawie posiadanej wiedzy jest w stanie najlepiej ocenić działalność koła łowieckiego i podejmować stosowne kroki, w tym tak drastyczne jak proponowany wniosek o rozwiązanie umowy dzierżawy. Starosta lub dyrektor regionalny RDLP takiej wiedzy nie posiadają, zatem ocena członka Zrzeszenia jakim jest koło, powinno być w gestii samej organizacji. Podczas dzierżawy obwodów łowieckich mieliśmy przypadki braku obiektywizmu ze strony wyzierżawiającego.

- 14. W pkt 8 w art. 29a ust. 2a pkt 1 powinien otrzymać brzmienie:**
„1) nieusprawiedliwionego niezrealizowania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego rocznego planu łowieckiego na poziomie co najmniej 70%

określonej w tym planie minimalnej liczby zwierzyny grubej zaplanowanej do pozyskania, w każdym z trzech następujących po sobie lat:".

Uzasadnienie: Zapis w obecnym brzmieniu będzie podstawą do rozwiązania umowy dzierżawy obwodu łowieckiego także w przypadku nie wykonania planu pozyskania np. jarząbków czy tysek, co nie znajduje żadnego uzasadnienia merytorycznego. Jednocześnie 70% wykonania planu jest uzasadnione merytorycznie. Należy tu zaznaczyć, że sama inwentaryzacja zwierzyny, bez względu na metodę, jest już obciążona pewnym błędem. Przyczyn niewykonania rocznego planu łowieckiego może być bardzo wiele i są to przyczyny niezależne od myśliwych w kołach. Mogą to być zarówno przyczyny przyrodnicze (np. warunki pogodowe) jak i prawne (np. restrykcje weterynaryjne, art. 52 pkt 5 Prawa łowieckiego). Założenie, że plany odstrzału jakiegokolwiek gatunku zwierzyny powinny być zawsze realizowane w całości jest błędne. Podstawowym celem sporządzania planów, które są zatwierdzane przez instytucje kontrolujące jest prowadzenie gospodarki łowieckiej przez myśliwych oraz zapobieganie ewentualnemu negatywnemu wpływowi eksploatacji łowieckiej na populację zwierzyny. Stąd istotne jest, aby plany te nie były przekraczane, ponieważ przypadki takie, przy występowaniu w znacznej skali, byłyby groźne dla populacji zwierzyny. Częściowe wykonywanie planów odstrzału nie ma natomiast negatywnego wpływu na stany danego gatunku zwierzyny. W skali kraju, całkowitego wykonania zaplanowanego odstrzału nie notuje się dla żadnego gatunku. W roku 2013/14 w przypadku słonek zrealizowano jedynie 2,4% planu odstrzału, w przypadku jarząbków 4,6%, dla kuropatw 8,7%, a zajęcy 31,2%.

15. W pkt 8 art. 29a ust. 2a pkt 2 jest rozwiązaniem nie do przyjęcia.

Uzasadnienie: Brak jakiegokolwiek trybu do złożenia wyjaśnień przez dzierżawcę obwodu łowieckiego. Jednocześnie może zaistnieć sytuacja, że roczny plan łowiecki nie będzie zatwierdzony w dniu 1 kwietnia danego łowieckiego roku gospodarczego. Przy obecnej propozycji tego zapisu będzie to stanowiło przesłankę do rozwiązania umowy dzierżawy, pomimo prowadzonego postępowania odwoławczego.

16. W pkt. 8 art. 29a pkt 3 po wyrazie łowieckie postawić kropkę i skreślić zwrot „lub szkody, o których mowa w art. 27a”.

Uzasadnienie: Jak w pkt 12.

17. W pkt 8 w art. 29a analogiczne rozwiązania powinny dotyczyć także decyzji administracyjnych wyłączających obwody łowieckie z wydzierżawiania i przekazujących je w zarząd określonym ustawowo podmiotom.

Uzasadnienie: Uregulowanie jedynie zagadnienia rozwiązania umów dzierżawy obwodów łowieckich wobec nieprawidłowości po stronie dzierżawcy obwodu łowieckiego powinno dotyczyć także identycznych sankcji w przypadku tych samych nieprawidłowości po stronie zarządców obwodów łowieckich. Przy braku takiej regulacji proponowane rozwiązanie art. 29a ust. 2a jest rozwiązaniem budzącym wątpliwości konstytucyjne z uwagi na dyskryminowanie różnych podmiotów w tej samej sytuacji prawnej.

18. Proponujemy skreślić pkt 10 w obecnym brzmieniu. Proponujemy tu formę ubezpieczenia się koła łowieckiego na wypadek jego niewypłacalności.

Uzasadnienie: Polski Związek Łowiecki oraz koła łowieckie mają zdolność do czynności prawnych – mają osobowość prawną nadaną ustawą Prawo łowieckie. Obligatoryjne przejęcie zobowiązań innego podmiotu mającego osobowość prawną nadane ustawą budzi, w naszym przekonaniu wątpliwości konstytucyjne. Zaproponowane przez nas rozwiązanie jest analogiczne do rozwiązań prawnych już funkcjonujących. Zachowana jest tu także odpowiedzialność za podejmowanie określonych czynności prawnych, w tym zaciąganie zobowiązań przez osobę prawną jaką jest koło łowieckie.

19. W pkt 11 art. 35a powinien otrzymać brzmienie: „Nadzór nad działalnością Polskiego Związku Łowieckiego sprawuje minister właściwy do spraw środowiska. Do nadzoru stosuje się odpowiednio przepisy ustawy Prawo o stowarzyszeniach”

Uzasadnienie: Już w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 listopada 2012 roku sygn. akt K21/11 Trybunał stwierdził co prawda, że PZŁ jest zrzeszeniem

o cechach samorządu o jakim mowa w art. 17 ust. 2 Konstytucji RP to wskazał też, że organizacja Polski Związek Łowiecki ma wiele cech stowarzyszenia. Z uwagi na cały szereg instrumentów nadzoru o jakich mowa w Prawie o stowarzyszeniach rezygnacja z tych instrumentów przez Ministra Środowiska i ograniczenie się wyłącznie do instytucji zatwierdzania Statutu Zrzeszenia i kontroli oraz zbierania sprawozdań jest nieuzasadnionym ograniczeniem działań nadzorczych, które daje obecne rozwiązanie prawne.

Przepisy ustawy Prawo o stowarzyszeniach przyznają ministrowi właściwemu do spraw środowiska prawo żądania dostarczenia przez Zarząd Główny PZŁ, w wyznaczonym terminie, odpisów uchwał Krajowego Zjazdu Delegatów oraz prawo żądania od władz PZŁ niezbędnych wyjaśnień (potencjalnie we wszystkich sprawach). Egzekwowaniu ww. uprawnień ministra właściwego do spraw środowiska służy przysługujące mu prawo do złożenia do sądu wniosku o nałożenie grzywny w wysokości jednorazowo nie wyższej niż 5000 zł. Korzystanie przez ministra właściwego do spraw środowiska z ww. dwóch uprawnień ma na celu ustalenie istniejącego stanu rzeczy, co stanowić będzie podstawę do dokonania oceny działalności PZŁ pod kątem zgodności z prawem i zgodności z określonymi postanowieniami Statutu PZŁ – chodzi o przepisy określające nazwę zrzeszenia, teren działania i siedzibę zrzeszenia, cele i sposoby ich realizacji, sposób nabywania i utraty członkostwa, przyczyny utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków, władze zrzeszenia, tryb dokonywania ich wyboru, uzupełniania składu oraz ich kompetencje, sposób reprezentowania zrzeszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych, a także warunki ważności jego uchwał, sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich, zasady dokonywania zmian statutu, strukturę organizacyjną i zasady tworzenia tych jednostek. W razie stwierdzenia, że działalność PZŁ jest niezgodna z prawem lub narusza postanowienia Statutu w określonych sprawach, minister właściwy do spraw środowiska, w zależności od rodzaju i stopnia stwierdzonych nieprawidłowości, może wystąpić o ich usunięcie w określonym terminie, udzielić ostrzeżenia władzom PZŁ, wystąpić do sądu o udzielenie upomnienia władzom PZŁ, czy wystąpić do sądu o uchylenie niezgodnej z prawem lub statutem uchwały PZŁ. Statut jest uchwałą

najwyższej władzy PZŁ, bo Krajowego Zjazdu Delegatów i tak jak każda uchwała może być przez Ministra zakwestionowana i na jego wniosek uchylona przez najbardziej niezależny i niezawisły organ Państwa jakim jest sąd powszechny. Brak odesłania do ustawy Prawo o stowarzyszeniach powinien wiązać się z przeniesieniem zawartych tam regulacji do ustawy Prawo łowieckie, czego w przedmiotowym projekcie nie uczyniono.

20. W pkt 11 art. 35a proponujemy skreślić ust. 4-8.

Uzasadnienie: Proponowane rozwiązanie jest rozwiązaniem wynikającym z samej instytucji nadzoru, zaś w formule zawartej w projekcie trudna do zaakceptowania. Projektowany przepis jest niczym innym jak zastosowaniem ingerencji typu kierowniczego, nie zaś ingerencją typu nadzorczego.

Co prawda zgodnie z art. 34 pkt 1 ustawy Prawo łowieckie do zadań PZŁ należy prowadzenie gospodarki łowieckiej, ale jest to zadanie realizowane poprzez koła łowieckie (członków tej organizacji). Myśliwi dopłacają do każdego dzierżawionego ha obwodu łowieckiego po odliczeniu przychodów kwotę 4,03 zł. Zatem przychody z tytułu gospodarki łowieckiej w żaden sposób nie pokrywają całokształtu kosztów jej prowadzenia, a Państwo w żadnej formie nie dotuje tej działalności. Przychody ze sprzedaży zwierzyny odłowionej oraz tusz zwierzyny pozyskanej w związku z wykonywaniem polowania pokrywają koszty prowadzenia gospodarki łowieckiej ponoszone przez koła łowieckie zaledwie w 35%, reszta to już społeczna praca członków PZŁ. Ponadto prowadzenie tej gospodarki oparte jest o plany łowieckie (roczne i wieloletnie), które sporządzają lub zatwierdzają instytucje państwowe i to one mają decydujący wpływ na gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa, nie zaś PZŁ, który jest tylko wykonawcą woli podmiotów państwowych. Natomiast kontrola takich zadań stawianych przez ustawodawcę organizacji społecznej jak: organizowanie szkolenia w zakresie prawidłowego łowiectwa i strzelectwa myśliwskiego, prowadzenie i popieranie działalności wydawniczej i wystawienniczej o tematyce łowieckiej, współpraca z pokrewnymi organizacjami zagranicznymi, wspieranie i prowadzenie prac naukowych w zakresie gospodarowania zwierzyną, prowadzenie i popieranie hodowli użytkowych psów myśliwskich i ptaków łowczych

nie może stanowić obszaru działania Ministra Środowiska, który na realizację tych zadań, a nawet podstawowego zadania jakim jest prowadzenie gospodarki łowieckiej, nie przeznacza żadnych środków finansowych. Powstaje pytanie jak można kontrolować zadania realizowane przez samofinansującą się organizację społeczną i narzucać swoją wolę w formie zaleceń pokontrolnych, od których nie przysługuje żadne odwołanie. Uprawnienia kontrolne ma także Najwyższa Izba Kontroli, która niejednokrotnie kontrolowała Polski Związek Łowiecki, jednak wspomniana instytucja nie uzurpuje sobie tak daleko idących i władczych działań w organizację samorządną, społeczną i samofinansującą się bez udziału środków publicznych. Tak daleko idącego rozwiązania prawnego wobec żadnego samorządu, o którym mowa w art. 17 ust. 2 Konstytucji RP nie zastosowano w polskim systemie prawnym.

W pojęciu nadzoru mieści się węższe pojęcie jakim jest kontrola. Kontrola jest jednym z elementów nadzoru. Minister Środowiska przeprowadził szereg kontroli w Ośrodkach Hodowli Zwierzyny zarządzanych przez Polski Związek Łowiecki, stwierdzając w kontrolowanych ośrodkach wysoce profesjonalne prowadzenie gospodarki łowieckiej i prawidłowy nadzór nad Ośrodkami ze strony Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego. Minister Środowiska posiada także pełną sprawozdawczość za okres kadencji poszczególnych władz Polskiego Związku Łowieckiego, która jest również prezentowana delegatom podczas każdego Krajowego Zjazdu Delegatów. Sprawozdanie za lata 2000-2005 wskazuje na właściwą realizację zadań dotyczących gospodarki łowieckiej w Polsce, powierzonych przez ustawodawcę Polskiemu Związkowi Łowieckiemu. Od 2009 roku Ministrowi Środowiska oraz Sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa składana składano informację z działalności Zrzeszenia, do której nigdy nie zgłoszono żadnych zastrzeżeń.

Polski Związek Łowiecki jest organizacją społeczną, która realizuje zadania publiczne, ale wyłącznie z własnych środków finansowych. Zadania związane z prowadzeniem gospodarki łowieckiej nie są w najmniejszym stopniu dotowane czy w inny sposób finansowane przez Państwo. PZŁ jest organizacją społeczną finansującą się bez udziału pieniędzy Skarbu Państwa, stąd ingerencja Państwa

w Statut takiej organizacji jest niczym nie uzasadniona, zwłaszcza, że statut ten określa materię organizacyjną PZŁ, zaś zadania publiczne określa ustawa.

We fragmencie uzasadnienia wyroku TK z 6 listopada 2012 r. (pkt 3.4.4.) znalazł się *passus*, według którego „konsekwencją nałożenia na PZŁ obowiązku zarządzania określoną kategorią spraw należących do zadań administracji publicznej jest poddanie go nadzorowi właściwych organów państwowych. Zgodnie z art. 35a ust. 1 prawa łowieckiego nadzór nad działalnością PZŁ sprawuje minister właściwy do spraw środowiska, jako naczelny organ administracji rządowej w zakresie łowiectwa. Nadzór ten jest sprawowany na zasadach określonych w prawie o stowarzyszeniach z 1989 r.”. W ocenie prof. Wojciecha Radeckiego (Instytut Nauk Prawnych PAN) nie ma żadnych zastrzeżeń do obowiązujących dziś przepisów w tym zakresie. Analiza tego zagadnienia dokonana przez prof. Pawła Sarneckiego (Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego) w kontekście wyroku TK z 6 listopada 2012 r. doprowadziła go do następującego wniosku: „osobiście nie oceniam opiniowanego rozwiązania jako rozwiązania niewłaściwego”. Propozycja zmiany, tj. odmiennego uregulowania nadzoru nad PZŁ nie znajduje żadnego merytorycznego oraz prawnego uzasadnienia, stanowi natomiast daleko idące wykroczenie poza zakres wyroku Trybunału Konstytucyjnego, który nie kwestionował nawet w treści uzasadnienia Wyroku (nie mającego przecież charakteru wiążącego) rozwiązań dotyczących nadzoru Państwa nad Polskim Związkiem Łowieckim.

21. Popieramy rozwiązanie zawarte w pkt 11 w art. 35a ust. 2 i 3 jednak wyłącznie pod warunkiem dodania ust. 4 w brzmieniu: „Stwierdzenie niezgodności statutu z obowiązującym prawem powszechnie obowiązującym, o którym mowa w ust. 3, stwierdzone jest przez sąd powszechny.”

Uzasadnienie: Wg komentarza do Kpa jedną z cech organizacji społecznej jest funkcjonowanie poza aparatem państwowym. Jest to cecha adekwatna też do PZŁ. „Mówi się w związku z tą cechą o istnieniu w działalności organizacji społecznych określonej sfery niepodległej ingerencji państwowej w trybie obowiązujących poleceń lub dyrektyw (por. R. Malinowski, *Pozycja organizacji społecznych...*, str. 195-196),

o wyodrębnieniu organizacyjnym.” (Komentarz do Kpa, Grzegorz Łaszczyca, Czesław Matan). Statut PZŁ reguluje właśnie materię organizacyjną tej społecznej organizacji. Zadania publiczne określa ustawa Prawo łowieckie, stąd nie ma uzasadnienia dla ingerowania w statut społecznej organizacji przez Ministra Środowiska samodzielnie w sposób uznaniowy. Opinia resortu środowiska jest tylko opinią, która jak zawsze nie ma charakteru wiążącego, stąd lepszym rozwiązaniem jest rozstrzygnięcie o ewentualnej niezgodności statutu z obowiązującym prawem powszechnie obowiązującym przez niezawisły organ Państwa jakim bezspornie jest sąd powszechny.

22. W pkt 12 projektu ustawy określono delegację do wydania rozporządzenia przez Ministra Środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych w sprawie określenia sposobów współdziałania PSŁ z Policją oraz Polskim Związkiem Łowieckim przy braku przepisu materialnego stanowiącego o takiej współpracy.

Uzasadnienie: Żaden przepis ustawy Prawo łowieckie, poza delegacją do wydania rozporządzenia nie stanowi o współpracy PSŁ z wymienionymi w delegacji ustawowej podmiotami. Stąd wydane rozporządzenie będzie stanowiło uzupełnienie ustawy w tym zakresie, co budzi zastrzeżenia o charakterze konstytucyjnym. Współpraca powinna obejmować także inne podmioty, np. Straż Graniczną, co w rejonach przygranicznych ma istotne znaczenie.

23. W pkt 13 w art. 42 ust 8a proponujemy, aby otrzymał nowe brzmienie:
„8a. Upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego wydaje się na czas określony, ustalony przez dzierżawcę lub zarządcę, na jeden obwód łowiecki, w dwóch egzemplarzach – po jednym dla myśliwego oraz dla dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego. Druk upoważnienia po jego wypełnieniu przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego staje się drukiem ścisłego zarachowania”

Uzasadnienie: Same druki upoważnień nie są drukami ścisłego zachowania, Stają się nimi po ich wypełnieniu, w tym nadaniu numeru i wpisaniu do rejestru wydanych upoważnień.

24. W pkt 13 w art. 42 ust. 8b pkt 3 proponujemy, aby otrzymał brzmienie:
„3) numer obwodu łowieckiego;”

Uzasadnienie: Sformułowanie „oznaczenie miejsca wykonywania polowania” jest sformułowaniem mało precyzyjnym. Nie wiadomo czy chodzi tu o jednoznaczne miejsce wykonywania polowania, o którym jest mowa w Księżce ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym, czy też o numer obwodu, czy też o jakąś bliżej nieokreśloną jego część.

25. W pkt 13 w art. 42 ust. 8d proponujemy wskazać termin zwrotu upoważnienia po jego wykorzystaniu lub utracie przez nie terminu ważności.

Uzasadnienie: Obecne rozwiązanie powoduje, że zwrot upoważnienia po dwóch latach od daty jego wykorzystania również będzie spełniał kryterium wykonania przepisu ustawy. Wydaje się, że nie to było intencją autorów projektu.

26. W pkt 13 w art. 42 ust. 8e pkt 1 należałoby doprecyzować w rozumieniu projektowanej ustawy pojęcie czynności transportowych.

Uzasadnienie: Brak stosownej definicji w tym zakresie będzie skutkował rozbieżnościami interpretacyjnymi, co w przypadku próby penalizacji tego przepisu w art. 51 przepisów karnych ustawy wymaga ścisłego dookreślenia. Wg jednych czynnością transportową może być już przemieszczanie się z pozyskaną zwierzyną w łowisku do samochodu, zaś wg innych dopiero przewóz samochodem z miejsca polowania.

27. W pkt 13 w art. 42 ust. 8f należy doprecyzować co należy rozumieć przez użyte w przepisie sformułowanie „dokonania jego zmiany”.

Uzasadnienie: Dokonanie zmiany to może być przekreślenie, wykorektorowanie, wydanie innego upoważnienia. Obecne sformułowanie będzie różnie interpretowane. Mając na względzie ewentualność sfałszowania lub pomówienia o sfałszowanie tego dokumentu lepszym rozwiązaniem będzie dookreślenie tego zagadnienia.

28. W pkt 13 ust. 5 powinien otrzymać brzmienie: „5. Termin rozpoczęcia i zakończenia polowania indywidualnego, nr upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego, imię i nazwisko myśliwego, jednoznaczne określenie miejsca wykonywania polowania, ilość i gatunek pozyskanej zwierzyny oraz liczba wszystkich oddanych strzałów podlega wpisowi w rejestrze ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym, który zobowiązani są posiadać, dla każdego obwodu, dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich.”

Uzasadnienie: Są to dane znajdujące się obecnie w ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym. Z uwagi na kontrolę nad wykonaniem planu pozyskania zwierzyny, zachowanie bezpieczeństwa na polowaniu, walkę z kłusownictwem nie ma, w naszej ocenie, podstaw prawnych i merytorycznych przemawiających za rezygnacją z tych wszystkich informacji. Przepis w przedłożonym nam projekcie jest zbyt wąski i powoduje, że nie będzie wiedzy o np. zdarzeniach związanych ze strzałami w łowisku. Nie będzie wiadomo czy strzelał myśliwy czy też osoba nieuprawniona do wykonywania polowania.

29. W pkt 14 w art. 42b proponujemy skreślić ust. 1 i 2 oraz wprowadzić rozwiązanie o udostępnieniu rejestru ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym dla zainteresowanych właścicieli nieruchomości.

Uzasadnienie: Projektowane rozwiązanie może wręcz uniemożliwić wykonywanie polowania w wielu kołach łowieckich. Trudno jest wyobrazić sobie możliwość wykonywania polowania obarczonego ustawowym obowiązkiem wykonania nawet kilkudziesięciu telefonów do właścicieli nieruchomości z informacją o zamiarze wykonywania polowania na ich gruncie. Jednocześnie pojawia się tu wątpliwość czy właściciel nieruchomości będzie miał prawo zgłoszenia sprzeciwu wobec takiego

zamiaru i co wtedy z odpowiedzialnością odszkodowawczą wobec ograniczenia w prowadzeniu gospodarki łowieckiej. Poza tym mogą być sytuacje braku skutecznego kontaktu z właścicielem, co będzie skutkowało naruszeniem ustawy.

30. W pkt 14 w art. 42b w ust. 5, 6, 7, 8 i 9 słowo „książka” zastąpić słowem „rejestr”.

Uzasadnienie: Powyższa propozycja jednoznacznie daje możliwość do prowadzenia elektronicznej ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym, nie ograniczając się do książki w wersji papierowej. Mając na względzie informatyzację wszystkich dziedzin naszego życia rozwiązanie to jest jak najbardziej słuszne i wymaga naniesienia poprawek w przedmiotowym projekcie w celu ujęcia tego zagadnienia.

31. W pkt 14 w art. 42b ust. 9 stwierdza się o okazywaniu książki ewidencji „innym upoważnionym do tego osobom”, przy jednoczesnym braku określenia o jakie inne upoważnione osoby może w tym przepisie chodzić.

32. W pkt 16 proponujemy skreślić propozycję zawartą w art. 42e w ust. 1.

Uzasadnienie: Mówi się o nałożeniu na PZŁ obowiązku wydawania zaświadczeń w odniesieniu do wszystkich trofeów pozyskanych w Polsce przez myśliwych mieszkających poza granicami Polski od trofeum guzikarza po złotomedalowe. Dotyczyć to ma zarówno trofeów dzierżawców jak też i zarządców, w tym ośrodki hodowli zwierzyny PGL LP. W kontekście kolejnych przepisów propozycja ta jest naszym zdaniem niecelowa.

33. W pkt 18 w art. 43d pkt 1 proponujemy brzmienie: „1) łani prowadzącej stado jeleni albo danieli czuwającej nad jego bezpieczeństwem i prowadzącej własne ciele.”

Uzasadnienie: Zgodnie z często występującym w literaturze definiowaniem licówki za licówkę uważa się „łanię doświadczoną i prowadzącą własne ciele, uznaną za przewodniczkę chmary” – Słownik Myśliwego, Edward Szałapak, 2004. „Słownik

języka łowieckiego" Stanisława Hoppego jako przodownicę określa łanię prowadzącą w pochodzie stado (chmarę) jeleni i mającą pieczę nad jego bezpieczeństwem, wskazując jednocześnie, że „przodownica nie jest jałową staruchą ani bezdzietną młódką, lecz łanią w sile wieku mającą młode przy sobie”.

34. W pkt 18 w art. 43d ust. 1 pkt 2 proponujemy nadać nowe brzmienie:

„2) zwierzyny będącej bezpośrednio przy paśnikach, lizawkach oraz na pasach zaporowych;”

Uzasadnienie: Proponowane rozwiązanie będzie budziło wątpliwości interpretacyjne, co ma miejsce także obecnie. Chodzi tu o trudne do rozgraniczenia stosowanie dwóch pojęć, tj. nęciska i punktu stałego dokarmiania zwierzyny. Poza tym w projektowanym brzmieniu tego przepisu ustawowego, pozyskanie sarny rogacza w okresie pełnej wegetacji roślin stanowiących korzystniejszą bazę pokarmową niż karma wykładana na nęcisku, który będzie przechodził przez teren nęciska będzie równoznaczne z przewinieniem łowieckim. Poza tym bardzo trudno będzie określić o jaką odległość chodzi w przypadku strzału do zwierzyny przy lizawce. (czy jest to 1 metr, czy 10 metrów, czy może 100 metrów). Należy pamiętać, że wiąże się to naruszeniem ustawy i tym samym postępowaniem dyscyplinarnym, zatem tego rodzaju rozwiązania powinny być ściśle określone, tak aby nie stawiać myśliwych w niekorzystnej sytuacji.

35. W pkt 18 wątpliwości budzi regulacja ustawowa w odniesieniu do protokołu z polowania zbiorowego czy też świadectwa pochodzenia zwierzyny jako materii ustawowej a nie aktu wykonawczego do ustawy Prawo łowieckie. Proponujemy skreślić art. 43i ust. 2 i 3 oraz art. 43j.

Uzasadnienie: Obecne rozwiązanie prawne jak też projektowana regulacja nie rozwiązuje problemu udokumentowania legalności posiadania tuszy pozyskanej zwierzyny transportowanej przez myśliwego z polowania zbiorowego czy też w przypadku wzięcia przez myśliwego danej tuszy na tzw. użytek własny. Jest to jednak regulacja, która powinna zostać poprawiona w toku prac nad rozporządzeniem określającym te dokumenty.

36. W pkt 18 w art. 42f pkt 2 proponujemy wprowadzenie regulacji mającej na celu udokumentowanie czynności, o której mowa w pkt 2.

Uzasadnienie: Obecny stan prawny, jak również projektowana regulacja, w żaden sposób nie określa ustalenia dokonania czynności przystrzelania broni. Zgodnie z interpretacją Ministerstwa Środowiska wystarczającym jest ustne oświadczenie myśliwego o jej dokonaniu. Z uwagi na bezpieczeństwo na polowaniu jest to na tyle istotne zagadnienie, że powinno być przedmiotem regulacji ustawowej zarówno jeśli chodzi o sam obowiązek, jak też jego weryfikację ze stanem faktycznym.

37. W pkt 18 w art. 43 h proponujemy skreślić ust. 2 i 3.

Uzasadnienie: Przeniesienie powyższego rozwiązania z rozporządzenia do ustawy bez podania szczególnych sankcji z tytułu naruszenia tego przepisu lub trybu dalszego postępowania nie zmienia sytuacji prawnej takiego przypadku. Zgodnie z art. 35b ustawy Prawo łowieckie zachowanie to może stanowić przewinienie łowieckie, podlegające postępowaniu dyscyplinarnemu prowadzonemu przez rzecznika dyscyplinarnego i sąd łowiecki. W wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 listopada 2012 r. Trybunał wyraźnie wyłączył tę kategorię spraw spod reżimu postępowania dyscyplinarnego, stąd regulacja ta jest zbędna na poziomie ustawowym. Uważamy, że w przedmiotowej sprawie wystarczającym rozwiązaniem jest regulacja na poziomie aktu wykonawczego i statutu PZŁ, która powinna zostać doprecyzowana w zakresie przewidzianych konsekwencji w ramach postępowania dyscyplinującego w samym akcie wykonawczym.

38. W pkt 18 w art. 43k określono delegację do wydania rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska, która nadal pozostawia wątpliwości natury konstytucyjnej poprzez uzupełnianie ustawy aktem wykonawczym.

Uzasadnienie: W kontekście skargi złożonej przez Prokuratora Generalnego propozycja ta jest rozwiązaniem błędnym. W ww. skardze o sygn. Akt U/14 Prokurator Generalny zaskarżył zgodność § 2 pkt 14a - 14d, § 3, § 4, § 5 ust. 1a, § 6,

§ 7 ust. 1, § 12, § 18, § 21, § 21a, § 22 ust. 1, § 25, § 26, § 27 ust. 1 oraz § 35 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 roku w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz z art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 roku - Prawo łowieckie oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Wątpliwości te były wysuwane we wniosku Prokuratury Generalnej skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego pismem z dnia 11 marca 2014 r., sygn. PG VIII TKw 66/13. Prokurator Generalny podniósł między innymi, że definicja broni myśliwskiej stanowi materię ustawową i powinna zostać uregulowana w ustawie, a nie tak jak się proponuje ponownie w akcie wykonawczym. Rozporządzenie nie może zatem wkraczać w materie ustawowe nieuregulowane w ustawie. Zaskarżony został również przepis regulujący optykę dopuszczoną do wykonywania polowania. Faktem jest, że Trybunał Konstytucyjny nie wydał jeszcze wyroku w tej sprawie to jednak nic nie stoi na przeszkodzie aby w przedmiotowej nowelizacji uregulować także te sprawy sporne.

39. W pkt 18 proponujemy skreślić art. 43l.

Uzasadnienie: Rozwiązanie to jest, w naszej ocenie, zbędną regulacją. Polski Związek Łowiecki jest tym podmiotem, który stosuje w zakresie skarg i wniosków rozdział VIII Kodeksu postępowania administracyjnego. Rozdział tej ustawy jednoznacznie określa kto jest uprawniony do złożenia skargi, terminy rozpatrywania skarg (stąd zawężenie do 30 dni na rozpatrzenie skargi jest sprzeczne z Kpa). Zgodnie z art. 221 Kpa, zagwarantowane każdemu w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej prawo składania petycji, skarg i wniosków m.in. do organizacji i instytucji społecznych realizowane jest na zasadach określonych przepisami działu VIII. Petycje, skargi i wnioski mogą być składane do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Również delikt został określony w ustawie Prawo łowieckie przy ostatniej nowelizacji tego aktu prawnego.

40. W pkt 20 w art. 48 po pkt 7 należy dodać pkt 8 w brzmieniu:

„8) za szkody, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1, powstałe na nieruchomościach, które nie zostały włączone do obwodu łowieckiego

przy sporządzaniu uchwały o podziale województwa na obwody łowieckie na wniosek właścicieli lub użytkowników wieczystych tych nieruchomości."

Uzasadnienie: Obecne rozwiązanie nie uwzględnia w ogóle sytuacji gruntów wyłączonych w toku postępowania związanego z podjęciem uchwały przez sejmik Województwa o podziale województwa na obwody łowieckie. Nie będą to grunty, o których mowa w art. 50 ustawy Prawo łowieckie jak też nie mogą być traktowane na równi z terenami wchodzącymi w skład obwodów łowieckich. Powstaje tu zatem luka prawna. W naszym przekonaniu osoby decydujące się na wyłączenie swoich nieruchomości z obwodu łowieckiego powinny zostać uwzględnione w zakresie tych gruntów w wyłączeniach odpowiedzialności odszkodowawczej, określonych w art. 48 ustawy Prawo łowieckie.

41. W pkt 21 w art. 49 określono delegację do wydania rozporządzenia, której wykonanie nie jest możliwe. Proponujemy wykreślić wyrażenia: „metody szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych” oraz „kierując się potrzebą dokonywania oceny rzeczywistej szkody”

Uzasadnienie: Powyższe rozwiązanie spowoduje konieczność określenia konkretnej metody szacowania szkody w rozporządzeniu w odniesieniu do każdego rodzaju uprawy. W świetle uchwały Sądu Najwyższego, stanowiącej o tym, że wszystko co rośnie na gruncie rolnych w wyniku pracy wytwórczej człowieka jest uprawą rolną skutkuje potrzebą określenia metody zarówno w doniesieniu do trzciny jak też truskawki, jagody czy ziemniaków lub owsa. Spowoduje to sytuację analogiczną do tej jaka miała miejsce przy procesie legislacyjnym dotyczącym wydania rozporządzenia do ustawy o ochronie przyrody w zakresie szkód od zwierząt. Natomiast wytyczna do rozporządzenia sugeruje potrzebę szacowania szkód także w odniesieniu do utraconych korzyści, co nie ma miejsca zarówno na gruncie obecnej ustawy Prawo łowieckie jak też ustawy o ochronie przyrody.

42. W pkt 22 w art. 51 ust. 1 skreślić pkt 1

Uzasadnienie: Penalizacja naruszenia art. 43g ust. 2 polegającego na zakazie celowania do zwierzyny w określonych okolicznościach powinna pozostać przedmiotem przewinienia łowieckiego i rozpatrywana w postępowaniu dyscyplinarnym. W efekcie projektowane rozwiązanie może rodzić lawinę nieuzasadnionych zawiadomień organów ścigania o popełnionym wykroczeniu, które też nie będzie łatwo udowodnić (wykroczeniem jest już samo celowanie).

43. W pkt 22 w art. 51 skreślić proponowany zapis ust. 3.

Uzasadnienie: Po pierwsze przepis art. 51 nie zawiera w ust. 1 pkt nr 9. Po drugie jak można mówić o orzeczeniu przepadku trofeów łowieckich nie będących własnością sprawcy. Jeżeli da się ustalić właściciela tych trofeów to nie może być mowy o przepadku, bo naruszałoby to zasadę konstytucyjnego prawa własności. A zatem tego rodzaju regulacja może stać się przedmiotem kolejnej skargi do TK.

44. W art. 3 projektu ustawy proponujemy skreślić słowa: „nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”

Uzasadnienie: Przedmiotowy zapis pozwoli na funkcjonowanie organizacji Polskiego Związku Łowieckiego, w przypadku ewentualnej odmowy zatwierdzenia statutu przez ministra właściwego do spraw środowiska i badania sprawy jego zgodności z obowiązującym prawem przez sąd powszechny. Uwaga jest związana z uwagą zawartą w pkt 21.

Oprócz wyżej wskazanych uwag do projektowanych przepisów ustawy zmieniającej ustawę Prawo łowieckie chcemy zaznaczyć, że nowela ustawy nie w pełni wykonuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2014 roku, sygn.. akt P19/13, oraz nie uwzględnia potrzeby innych zmian w ustawie, które mogą w przyszłości budzić wątpliwości natury konstytucyjnej. Uwagi w tym zakresie przedstawiamy poniżej:

1. W art. 8 ustawy powinno wprowadzić się możliwość odwołania się od odmowy zatwierdzenia lub uzgodnienia w całości lub części rocznego planu łowieckiego

i wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego. Ten drugi powinien być także planem zatwierdzanym. Jego sporządzenie bez instytucji zatwierdzenia powoduje, że dokument ten jest wyłączony spod kontroli organu państwa sprawującego nadzór nad podmiotami go sporządzającymi. Mając na względzie, że Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż prawo do polowania przysługuje państwu, które reglamentuje jego wykonywanie, uzasadnionym jest przyznanie państwu instytucji zatwierdzania sporządzonych planów wieloletnich.

2. Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu do wyroku zaznaczył, że właściciele nieruchomości nie mają żadnego wpływu na planowanie łowieckie. Kwestia ta nie została uregulowana w przedłożonym projekcie zgodnie z sugestią Trybunału Konstytucyjnego.
3. Nie dokonano zmiany w art. 9 w związku z art. 9a ustawy Prawo łowieckie. Zmiana w art. 9 ustawy Prawo łowieckie powinna spowodować zniesienie nieuzasadnionego ograniczenia prawa własności, na które to ograniczenie zwracał uwagę Trybunał Konstytucyjny. Obecnie posiadacz gruntu, dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego nie może dokonywać płoszenia zwierząt łownych w celu ochrony swoich upraw bez uprzedniego zezwolenia, wydanego przez marszałka województwa. Rozwiązanie to zdecydowanie ingeruje w prawo własności, narażając jednocześnie obywatela i inne podmioty, np. koła łowieckie na dodatkowe straty.
4. Nie dokonano zmiany art. 11 ustawy Prawo łowieckie. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 lipca 2014 r., wyraźnie wskazał, że art. 11 ustawy Prawo łowieckie zawiera normy prawne adresowane nie do podmiotów prowadzących gospodarkę łowiecką, ale do właścicieli i posiadaczy nieruchomości gruntowych. Chodzi tu o ust. 2 pkt 4 i 5, które nakazują racjonalne stosowanie środków chemicznych w rolnictwie i leśnictwie, oraz stosowanie terminów i technik agrotechnicznych niezagrożających bytowi zwierzyny na danym terenie. Prawidłowa realizacja powyższych wymagań oddziałuje na sytuację prawną właścicieli gruntów, na których prowadzona jest gospodarka łowiecka.

Nakazy te stanowią ograniczenie w prawie własności podmiotów niezwiązanych z prowadzeniem gospodarki łowieckiej.

5. Nie dokonano zmiany art. 13 ustawy Prawo łowieckie wbrew sugestiom Trybunału Konstytucyjnego. Realizacja obowiązku wynikającego z art. 13 Prawa łowieckiego może (jak zauważył Trybunał Konstytucyjny) wiązać się z naruszeniem prawa własności nieruchomości, gdyż ustawodawca nie uzależnił dopuszczalności dokonywania czynności związanych z dokarmianiem zwierzyny od uzyskania uprzedniej zgody właściciela.
6. Nie dokonano zmiany w art. 15 ust. 2. Konieczność jednoznacznego zdefiniowania pojęcia zwierzyny bezprawnie pozyskanej wynika z potrzeby konkretyzacji odpowiedzialności karnej w tym zakresie. w celu uniknięcia rozpraw sądowych i ewentualnego narażania Skarbu Państwa na straty finansowe. Ścisłe określenie deliktu polegającego na bezprawnym pozyskaniu zwierzyny, co dotychczas budziło wątpliwości interpretacyjne wypełnia standardy konstytucyjne, w tym wynikające z treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego o sygn. K21/11 z dnia 6 listopada 2012 r.
7. Wzór umowy dzierżawy obwodu łowieckiego z uwagi na jej wagę w zakresie ochrony praw poszczególnych jednostek i podmiotów powinien być umocowany w prawie powszechnie obowiązującym. Dokument ten nie jest w obecnym brzmieniu ustawy określony, co jest rozwiązaniem wątpliwym konstytucyjnie z uwagi na związek tej umowy z ograniczeniami właścicieli i posiadaczy nieruchomości z zakresu prowadzenia gospodarki łowieckiej i obowiązkami stron umowy. Określenie przez organ państwa wzoru umowy dzierżawy w drodze rozporządzenia będzie w pełni wykonywało ustawę w tym zakresie.
8. Nie dokonano zmiany brzmienia art. 30 ustawy Prawo łowieckie w taki sposób, aby dostosować ten przepis do standardów konstytucyjnych w zakresie równego traktowania stron. Obecne rozwiązanie nie uwzględnia partycypacji w kosztach ochrony lasu wszystkich właścicieli lasów, a jedynie Skarb Państwa z pominięciem prywatnych właścicieli lasów. Ponadto, obowiązkiem tym obarczona jest jedynie jedna grupa podmiotów prowadzących gospodarkę

łowiecką, tj. dzierżawcy obwodów łowieckich z pominięciem zarządców obwodów.

9. Nie wykonano wyroku Trybunału Konstytucyjnego w zakresie partycypacji właścicieli nieruchomości w czynszu dzierżawnym. Jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 lipca 2014 r. *„właściciele nie partycypują również w podziale świadczenia pieniężnego, jakie spełniane jest przez dzierżawcę obwodu łowieckiego w związku z zawartą umową administracyjnoprawną. Świadczenie to (czynsz dzierżawny) przypada jedynie wydzierżawiającemu oraz nadleśnictwom i gminom na zasadach określonych w art. 31 ust. 2 Prawa łowieckiego.”*.
10. Z uwagi na kwestionowanie przez Prokuratora Generalnego zasad wykonywania polowania, uregulowanych aktem wykonawczym do ustawy oraz z uwagi na fakt, że zasady powinny stanowić materię ustawową proponujemy uregulować na poziomie ustawy także zasady kategoryzacji obwodów łowieckich. Poniżej przedstawiamy konkretne rozwiązanie w tym zakresie:

„Art.25 a. 1. Obwody łowieckie podlegają kategoryzacji.

2. Przy określaniu zasad kategoryzacji obwodów łowieckich, uwzględnia się liczebność poszczególnych gatunków zwierzyny w określonych środowiskach jej bytowania, rodzaj i wielkość jej pozyskania oraz nasilenie czynników antropogenicznych, szczegółowe zasady ustalenia czynszu dzierżawnego, uwzględniając powierzchnie i kategorie obwodu łowieckiego, stosując za podstawę do wyliczeń cenę żyta ustaloną na podstawie ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969, z późn. zm.) oraz szczegółowe zasady ustalania partycypacji, o której mowa w art. 30 ust. 1, uwzględniając niezrealizowanie rocznego planu łowieckiego w zakresie pozyskania: łosi, jeleni, danieli i saren, przy czym nie może ona przekroczyć 10% wartości wpływów ze sprzedaży tusz tych gatunków w roku poprzednim.

Art.25 b 1. Kategoryzacji obwodu łowieckiego dokonuje zespół powoływany przez właściwy zarząd województwa w przypadku obwodów polnych lub dyrektora

regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w przypadku obwodów leśnych.

2. W skład zespołu, o którym mowa w ust. 1, wchodzi:

- 1) przedstawiciel zarządu województwa jako przewodniczący zespołu w przypadku obwodów łowieckich polnych;
- 2) przedstawiciel dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych jako przewodniczący zespołu w przypadku obwodów łowieckich leśnych;
- 3) przedstawiciel Polskiego Związku Łowieckiego;
- 4) przedstawiciel dzierżawcy obwodu lub zarządcy obwodu;
- 5) przedstawiciel Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

3. Kategoryzacji obwodu łowieckiego dokonuje się na okres jego dzierżawy.

4. Na wniosek wydierżawiającego, dzierżawcy lub zarządcy, zespół, o którym mowa w ust. 1, w przypadkach: klęski żywiołowej, masowego upadku zwierząt łownych spowodowanego chorobą zakaźną zwierząt, istotnej zmiany liczebności zwierząt łownych w obwodzie łowieckim, zmiany granic obwodu lub zmiany użytkownika obwodu, przed

upływem okresu, o którym mowa w ust. 3, może dokonać zmiany kategorii obwodu łowieckiego.

Art.25c. 1. Przy sporządzaniu planów wieloletnich obwody łowieckie tworzące rejon hodowlany zalicza się do następujących kategorii:

- 1) bardzo dobre;
- 2) dobre;
- 3) średnie;
- 4) słabe;
- 5) bardzo słabe.

2. Zaliczenie przez zespół, o którym mowa w art.25a ust. 2, obwodu łowieckiego do odpowiedniej kategorii zależy od ilości przyznanych punktów zgodnie z następującą punktacją:

- 1) bardzo dobry - 41 i więcej punktów;
- 2) dobry - 31-40 punktów;
- 3) średni - 21-30 punktów;

4) słaby - 11-20 punktów;

5) bardzo słaby - 10 i mniej punktów.

Art.25 d 1. Przyznawanie punktów obwodom łowieckim, w celu zaliczenia ich do jednej z kategorii, o których mowa w art. 25c ust. 1, następuje na podstawie:

1) walorów łowieckich ocenianych na podstawie:

a) średniej wyliczonej z rocznych planów łowieckich z ostatnich trzech lat liczebności zwierzyny płowej (wyrażonej w jednostkach jelenich, gdzie 1 jeleni = 2 danieli = 5 sarni) oraz muflonów i dzików, w przeliczeniu na 1.000 ha powierzchni obwodu, przyjmując, że: – 1 punkt = do 20 j.j. (jednostek jelenich), 2 punkty = 21-40 j.j., 3 punkty = 41-60 j.j., 4 punkty = 61 i więcej jednostek jelenich, – 1 punkt = do 30 muflonów, 2 punkty = 31-50 muflonów, 3 punkty = 51 i więcej muflonów, – 1 punkt = do 20 dzików, 2 punkty = 21-30 dzików, 3 punkty = 31 i więcej dzików,

b) średniego z ostatnich trzech lat pozyskania zwierzyny grubej i drobnej w przeliczeniu na 1.000 ha powierzchni obwodu, przyjmując, że 1 punkt = 0,5 jelenia = 1 daniel = 1 muflon = 2 sarni = 4 dziki = 15 zajęcy = 10 dzikich gęsi = 30 bażantów = 30 dzikich kaczek = 30 kuropatw;

2) czynników dodatnio wpływających na środowisko bytowania zwierzyny i walory łowieckie obwodu,

3) czynników ujemnie wpływających na środowisko bytowania zwierzyny i walory łowieckie obwodu.

2. W przypadku dokonania przez dzierżawców lub zarządców udokumentowanego zasiedlenia obwodu łowieckiego zwierzyna drobna, walory łowieckie, o których mowa w ust.1 pkt 1 lit. b, będą oceniane na podstawie średniego pozyskania zwierzyny drobnej z ostatnich trzech lat przed dokonaniem zasiedleniem.

W art. 30 ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Czynniki dodatnio i ujemnie wpływające na środowisko bytowania zwierzyny i walory łowieckie obwodu, o których mowa w art. 25d ust. 1 pkt 2 i 3.””.

Reasumując, projekt wymaga istotnych zmian w celu wykonania wytycznych zawartych w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2014 r.

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu Głównego PZL

dr Lech Bloch